

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a jogtanácsos által képviselt felperesnek a dr.Kőfalvi Balázs ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság előtt 3.P.XXI.20.144/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 61.Pf.631.189/2010/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 25. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen az alperesnek 30.000 (Harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 73.700 (Hetvenháromezer-hétszáz) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s

A Kerületi Rendőrkapitányságnál törzsőrmester beosztásban dolgozó felperest a munkáltatói jogkör gyakorlója 2005. január 10-én fegyelmi eljárásban hozott határozatával a szolgálati viszony megszüntetése fenytéssel sújtotta és a felperest a beosztásából a fegyelmi eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette. A felperes a határozattal szemben előterjesztett panaszát elutasító határozatot 2005. április 22-én vette át, majd 2005. május 19-én meghatalmazást adott az alperes ügyvéd részére a munkaügyi bíróság előtti eljárásban való képviselőre. Az alperes által a Munkaügyi Bíróságnál 2005. május 24-én benyújtott keresetlevelet a Munkaügyi Bíróság a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének i) pontja alapján idézés kibocsátása nélkül elutasította a közvetítői eljárással kapcsolatos nyilatkozat hiánya miatt. A végzés 2005. július 6-án jogerőre emelkedett. A felperes 2006. március 28-án újabb keresetlevelet nyújtott be a Munkaügyi Bírósághoz, a bíróság azonban a pert a Pp. 157. §-ának a) pontja, 132. §-ának (1) bekezdése, 130. §-a (1) bekezdésének h) pontja alapján megszüntette. A Fővárosi Bíróság az elsőfokú bíróság végzését a 2006. december 13-án hozott végzésével helybenhagyta.

A fegyelmi eljárással egyidejűleg a felperessel szemben büntetőeljárás is indult, amelyet 2005 áprilisában megszüntettek, majd a nyomozást megszüntető határozat hatályon kívül helyezését követően folytatódó büntetőeljárásban a Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa a 2006. március 29-én kelt Kb.I.192/2005/15. számú

ítéletében a felperest szolgálatban gondatlanságból elkövetett kötelezettségszegés vétségében bűnösnek mondta ki és ezért megrovásban részesítette. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2006. szeptember 6-án kelt 6.Kbf.61/2006/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes tekintetében helybenhagyta. A felperes 2005. január 10-étől a Munkaügyi Bíróságon 2006. július 10-én tartott tárgyalásig nem vállalt munkát, szolgálati viszonya a munkáltatóval közös megegyezéssel 2006. október 15-i hatállyal szűnt meg, ezt követően a felperes egy áruházban helyezkedett el.

A felperes a módosított keresetében a 2005. január 10-től 2006. július 10-éig elmaradt, összesen 1.061.750 forint jövedelemkiesésből álló vagyoni kára és 500.000 forint nem vagyoni kára, valamint a kártérítések után 2005. szeptember 10-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Keresetét arra alapította, hogy az alperes mulasztásai miatt a munkaügyi eljárás feleslegesen elhúzódott és emiatt a felperes nem intézkedhetett új munkahely keresése érdekében. Az elhúzódó eljárás a felperest létbizonytalanságban tartotta és őt megtévesztette és ezáltal nem vagyoni kára is keletkezett.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy elmulasztotta a munkaügyi kereset objektív perindítási határidejét azonban a felróhatóság és az okozati összefüggés hiánya miatt álláspontja szerint a kártérítő felelőssége nem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.227.880 forintot és ennek a 2005. július 6. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az alperes a munkaügyi eljárások során jogellenes magatartást tanúsított azzal, hogy a keresetlevelet elkésve nyújtotta be, és az nem tartalmazta a Pp. 121. §-a (1) bekezdésének f) pontja szerinti nyilatkozattételt, az újabb keresetlevelet pedig nem a Pp. 132. §-ának (1) bekezdésében foglalt határidő alatt terjesztette elő, hanem több mint kilenc hónap elteltével, amelyre jogszabályi lehetőség már nem volt. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a felperes 2005. január 10-étől 2006. október 15-éig munkabérben nem részesült. Az elsőfokú bíróság szerint a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat vizsgálva figyelembe kell venni, hogy a jogszabályi rendelkezések alapján a felperes munkavégzéssel járó egyéb jogviszonyt csak engedéllyel létesíthetett volna, ebben az időben azonban ilyen engedélyt nem adtak. Ezt a perben kihallgatott T.A. tanú vallomása is alátámasztotta, így a felperes a szolgálati viszonyából kiesett jövedelmét nem pótolhatta. A felperes ezért munkabérben nem részesült, ezáltal jövedelemkiesése, azaz kára keletkezett. Az alperes jogellenes magatartása felróható, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján felel a vagyoni kárért,

amely az elsőfokú bíróság szerint a 2005. július 6. napjától 2006. július 10. napjáig számított és a minimálbérnek megfelelő, összesen: 727.880 forint jövedelemkiesés. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a fegyveres szervek hivatalos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 146. §-a (2) bekezdésének c) pontja irányadó a fenytés jogerejének megállapítása tekintetében.

Az alperes azzal, hogy a felperesnek téves tájékoztatást adott, az eljárást feleslegesen elhúzta, a felperest létbizonytalanságban és „megtévesztésben” tartotta, valamint megfosztotta őt a jogorvoslat lehetőségétől. Mindezek miatt a felperes nem vagyoni kártérítési igénye is megalapozott és a keresetben megjelölt mérték nem eltúlzott, ezért 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában a tényállást azzal egészítette ki, hogy a felperes szolgálati jogviszonya jogerősen 2005. április 22-én szűnt meg, ezen a napon vette át ugyanis a felperes a másodfokú fegyelmi határozatot. A Hszt. 146. §-a (2) bekezdésének pedig nem a c) pontja, hanem az a) pontja az irányadó, vagyis a fenytés jogerőre emelkedésének napja a határozat közlésének a napja, ha a másodfokú fegyelmi határozattal szemben a nyitvaálló határidőn belül keresetet nem nyújtottak be. A keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását pedig úgy kell tekinteni, mintha a keresetlevelet nem nyújtották volna be. A másodfokú bíróság szerint a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy milyen okból nem létesített a szolgálati jogviszonya felfüggesztésének időtartama alatt egyéb jogviszonyt, miért jelentkezett nála jövedelemkiesés, mint kár. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a munkaviszony létesítését nem a munkaügyi per, hanem a büntetőper befejezéséhez kötötte, ezért a munkaügyi eljárásban elkövetett mulasztása az alperesnek nincs okozati összefüggésben a felperes jövedelemkiesésével.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó döntés meghozatalára irányult. Jogi álláspontja szerint a másodfokú bíróság törvénytörően értelmezte a Hszt. 146. §-át, ebben a körben a tényállást iratellenesen állapította meg és a rendelkezésre álló bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül, logikátlanul értékelte, továbbá a jogerős ítélet a Pp. 213. §-ának (1) bekezdését is sérti, mert egyes kereseti kérelmekre nem terjedt ki. A felperes szerint a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítása nem azonos azzal, mintha a keresetlevelet be sem nyújtották volna, hiszen a keresetlevél jogi hatályai a Pp. 132. §-a alapján fennmaradnak, ha

az elutasító végzés jogerőre emelkedésétől számított harminc napon belül a hiányokat pótolják, vagy a követelést egyéb úton szabályosan érvényesítik és a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés 15 napon belül megfellebbezhető. A Hszt. 146. §-a (2) bekezdésének c) pontja a keresetlevél bíróság általi elbírálásakor azt nem szabja feltételül, hogy az az ügy érdemi elbírálása legyen ítélettel, ezért az eljárási okból, végzéssel történő elbírálás is ide értendő.

A felperes a 2006. július 10-én tartott tárgyaláson szerzett tudomást a munkaügyi pere esélytelenségéről és ettől kezdve szorgalmazta a hivatásos jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését. Mindez a munkaügyi per megszüntetésével függött össze, a közös megegyezés felvetése nem a büntetőeljárásban hozott határozatokhoz köthető. A másodfokú bíróság megalapozatlanul emelte ki a felperesnek a 2009. november 27-i tárgyaláson tett nyilatkozatát a leszerelés okáról, miközben nem vette figyelembe azt a nyilatkozatát, hogy ha 2005 augusztusában tudta volna a munkaügyi per befejeződését, akkor már leszerelt volna. Bízott abban, hogy vége lesz a munkaügyi és büntetőeljárásnak és visszahelyezik. A jogviszony közös megegyezéssel való megszüntetését a felperes csak azt követően kérte, amikor nyilvánvalóvá vált az általa elérni kívánt cél, a jogviszony helyreállításának megghiúsulása. A felülvizsgálati kérelemben a felperes kifogásolta továbbá, hogy a másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés iránti kérelemről nem döntött, noha ezek a kérelmek egységes elbírálás alá nem eshetnek.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a 2009. június 24-én előterjesztett „keresetpontosításában” az elmaradt minimálbérhez igazodó követelését azzal indokolta, hogy erre az „objektív kárátalányra” azért jogosult, mert amíg be nem bizonyosodott számára, hogy a fegyelmi határozat elleni jogorvoslat az alperes mulasztása miatt hiábavaló, addig nem tudott munkát vállalni. A kereset szerint a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes által megjelölt kárt az alperes jogellenes magatartása okozta-e. Nem vitatott tény, hogy 2005. január 10-től 2006. július 10-ig a felperes a munkáltatójától bért nem kapott és ezalatt az idő alatt más munkát nem végzett. Azt az alperes is beismerte, hogy a munkaügyi kereset benyújtásakor, az ezzel kapcsolatos határidők tekintetében jogellenesen mulasztott.

Ebből következően a 2005. május 24-én benyújtott keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító és 2005. július 6-án jogerőre emelkedett végzést követően, 2006. március 28-án az újabb keresetlevél beadása a Hszt. 196. §-ának (1) bekezdésére tekintettel, a harminc napos keresetindítási határidőn túl, szükségtelen volt. A kereset elbírálása szempontjából döntő jelentősége van annak, hogy az érintett időszakban elmaradt jövedelem az alperes mulasztásával áll-e összefüggésben, illetőleg annak, hogy a Ptk. 340. §-a (1) bekezdése értelmében nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult a kár elhárítása, csökkentése érdekében nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A felperesnek az alperes mulasztásától függetlenül mindenképpen számolnia kellett azzal, hogy a munkaügyi bíróság előtti eljárás számára kedvezőtlen eredménnyel is zárulhat, ezáltal azzal is, hogy szolgálati viszonyának 2005. január 10-én történt felfüggesztésétől kezdve illetményt nem kap. A felperes nyilatkozataiból az következik, hogy a munkaügyi peres eljárás esetleges sikertelenségét és az ebből következő jövedelemvesztést vállalta, azonban ha időben értesül a munkaügyi per befejezéséről, korábban tesz lépéseket az elhelyezkedése érdekében. A 2009. november 27-i tárgyaláson a felperes azt állította, hogy ez esetben már 2005 augusztusában leszerelt volna, az alperes téves tájékoztatása azonban ezt megakadályozta.

A Hszt. 65. §-ában foglaltak szerint nem volt kizárt, hogy a hivatásos állomány tagja a munkaviszony létesítésére vonatkozó engedélyezési kérelmet terjesszen elő annak érdekében, hogy a felperes a bizonytalan ideig tartó és bizonytalan eredménnyel járó munkaügyi peres eljárás alatt a jövedelemkiesését munkavégzéssel elhárítsa. Ilyen kérelmet azonban a felperes ténylegesen nem terjesztett elő, mert úgy értesült, hogy ehhez engedélyt feltehetőleg nem kap. Nem volt jogi akadálya annak sem, hogy az elhelyezkedés érdekében a munkaviszonyának megszüntetését kérje. Közös megegyezéssel a szolgálati viszony korábban is megszüntethető lehetett volna, azonban - miként erre a felperes képviselője is utalt (3.P.XXI.20.144/2009/21. jegyzőkönyv) - ezt kikényszeríteni nem lehetett, és amíg a büntetőeljárás folyamatban volt, annak „kimeneteléig” a munkáltató nem vállalta volna a szolgálati viszony közös megegyezéssel történő megszüntetését. A felperes azonban nem akart leszerelni, mert úgy érezte, hogy ezzel elzárja maga előtt azt az utat, hogy újra rendőr lehessen. Az egyoldalú lemondás az újbóli elhelyezkedését a rendőrségen akadályozta volna. Mindebből tehát az következik, hogy a felperes az elmaradt jövedelméhez akkor juthatott volna hozzá, ha a munkaügyi perben a felfüggesztő határozatot hatályon kívül helyező és a szolgálati jogviszony folytatásához vezető döntés születik, ez azonban bizonyosan nem állítható, függetlenül attól, hogy az alperes jogellenesen járt el. A munkaügyi per befejezéséről való tudomásszerzés időpontja, az

alperesnek az e körbe eső magatartása pedig azért nem áll okozati összefüggésben a vagyoni kárral, mert megállapítható volt a perben, hogy a felperes a munkaviszonyának a megszüntetését csak akkor kezdeményezte, amikor már lehetőség volt a szolgálati viszonynak a rendőri életpálya folytatását nem kizáró megszüntetésére. A közös megegyezéssel történő megszüntetést pedig csak a büntetőeljárás befejezése tette lehetővé, azaz arra csak 2006. szeptember 6-a után kerülhetett sor.

A kifejtettekre tekintettel a bíróság a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti okszerű mérlegelése alapján állapította meg azt, hogy az alperesnek a munkaügyi eljárásban elkövetett mulasztása és a keresetben megjelölt vagyoni károk bekövetkezése között az okozati összefüggés nem áll fenn. A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában helyesen állapította meg azt is, hogy a fegyelmi határozat jogerejének megállapítása szempontjából a Hszt. 146. §-a (2) bekezdésének a) pontja az irányadó, a Hszt. 146. §-a (2) bekezdésének c) pontja ugyanis arra az esetre vonatkozik, ha a bíróság a keresetet bírálta el, az adott esetben azonban a bíróság a keresetlevelet utasította el idézés kibocsátása nélkül.

A másodfokú bíróság az okozati összefüggés hiányára alapított elutasító ítélete indokolásában külön nem tért ki a nem vagyoni kárigény elutasítására, az eljárási szabálysértést a felülvizsgálati kérelem alappal kifogásolta. A Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján nem vagyoni kártérítés akkor igényelhető, ha az alperes magatartásának jogellenessége valamely személyhez fűződő jog megsértésében áll. A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a károsultnak nemcsak a károkozó jogellenes magatartását kell bizonyítania, hanem azt az ezzel okozati összefüggésben álló személyhez fűződő jogsértést és az ezzel összefüggő nem vagyoni hátrányt is, amely az igényelt nem vagyoni kárpótlással kompenzálható. A felperes azonban ilyen személyhez fűződő jogsértést, az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben álló nem vagyoni hátrányt nem bizonyított, a nem vagyoni kárigény alapjául a felülvizsgálati kérelem is csupán a tévedésbe ejtést és az egy éves felesleges várakozást jelölte meg. Mindezekre tekintettel az érdemi döntés megváltoztatására nincs alap.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül hozott határozatával a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a le nem rótt felülvizsgálati

illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM
rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2011. március 7.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő
HM